

Motion till riksdagen 2006/07:Kr323

av **Kerstin Lundgren och Solveig Ternström (c)**

Kultur i vården

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om vikten av att stimulera institutionsteatrar, fria teatrar och musikgrupper, museer m.fl. att stärka kulturen i vård och omsorg.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om värdet av ett nationellt ansvar för kultur i vården och information i Norden.

Inledning

Forskningsprogrammet ”Kultur i vården visavi vården som kultur” har bedrivits av Stockholms läns landsting under två femårsperioder, 1994–1998 och 2001–2005. Det initierades av framlidne landstingsrådet Knut Nilsson och har genomförts i politisk enighet som ett samarbete mellan Stockholms läns landsting, Stockholms läns museum och Karolinska Institutet. SLL har bekostat forskningen, läns museet har fört in kulturen och KI har gett legitimitet till denna nya forskningsnisch. Forskningen är tvärvetenskaplig och har sammanfört naturvetenskap och humaniora. Karakteristiskt är samverkan mellan ämnesområden såsom dans, musik, konst, litteratur och hortikultur med medicin, psykologi, psykiatri, pedagogik, omvårdnad, etnologi och socialantropologi. Programmen har utvärderats.

Utvärderingar 1997 och 2005

Professor Lennart Levi skrev i sin utvärdering 1997 om det första programmet Kultur i vården visavi vården som kultur: Sammanfattningsvis vill jag konstatera att projekten haft såväl samhälls- som inomvetenskaplig relevans.

Fel! Okänt namn på

Forskningsprogrammet har som en viktig bieffekt haft att öka medvetenheten om betydelsen av här aktuellt forskningsområde, öka forskarsamhällets kompetens inom detta område, och det till relativt låg kostnad och skapa ett bättre utgångsläge för kommande forskning inom detta gebit. Många av forskarna kommer från medellånga vårdutbildningar utan etablerad forskartradition. Forskningsprogrammet har bidragit till att nya sådana traditioner etablerats. Jag anser att forskningsprogrammet Kultur i vården visavi vården som kultur är synnerligen värdefullt och värt fortsatt stöd.

Docent Peter Währborg skrev i sin utvärdering av det andra forskningsprogrammet 2005: Forskningsprogrammet har nu avverkat sin andra period. Det är ett välskött, ambitiöst och nyskapande initiativ som resulterat i att flera forskare, men också engagerade yrkesutövare, beretts möjlighet att utveckla ny och angelägen kunskap om kulturens värde för vården. Ett initiativ som detta är därför inte ett bland andra för att förstärka och finansiera forskning. Det är ett annorlunda initiativ som rekryterar nya människor till forskning och som låter "vardagskulturen" upplyftas till viktig vetenskap. Vi anser att detta forskningsprogram spänner över vida fält som sammantaget är en viktig del i den långsiktiga hållbara samhällsutvecklingen där "bota, lindra, trösta" fortfarande är viktigt i vård och omsorg, men där "berika, besjåla, befrämja" upplyfts till värdefull vetenskap.

Spridning av resultat

Resultaten från forskningsprogrammen, med totalt 70 slutförda projekt av ca 100 samverkande forskare, har förts ut i landet i rapporter, i artiklar i vetenskapliga tidskrifter m.fl. och via årliga konferenser eller seminarier. År 2000 startade SLL "Nätverket Kultur i vården i Sverige" med i dag ca 16 samverkande landsting samt ett antal kommuner. Genom denna breda satsning på kultur och vård från SLL har hela landet kunnat dra nytta av denna forskning och vågat satsa på lokala projekt med impulser från forskningsprogrammet. Utanför Sverige har detta inspirerat de nordiska länderna, Japan och Australien m.fl., som dragit nytta av forskningen för egna satsningar utifrån olika forskningsprojekt eller utifrån forskningsprogrammets organisation och tvärvetenskaplighet.

Ett nationellt ansvar för att befästa och sprida forskning med hälsofrämjande innehåll

Forskningen har visat att denna nisch är central för att få hälsofrämjande upplevelser med kultur inom vårdsektorn, och i synnerhet inom äldrevården. Den har befäst att vi kan nå många fler genom uppsökande kulturverksamhet. Både friska och sjuka behöver nås av kultur för mental påfyllning och därmed bättre hälsopotential.

Fel! Okänt namn på

Mot denna bakgrund är det nu angeläget att regeringen verkar för att säkerställa att de insatser som gjorts kommer ännu flera till del och att utvecklingen av Kultur i vården kan fortsätta. Det kan ske på väldigt många olika sätt. Det kan ske via kulturarbetare, där såväl institutionsteatrar som fria teatrar och musikgrupper m.fl. kan delta som via museer e.d. som i sin pedagogiska verksamhet använder samlingar även på landets vårdinstitutioner. Här är det också viktigt att uppmärksamma mångkulturens betydelse. Det finns också starka skäl att med vunna resultat föra ut denna forskning så att den får nationellt erkännande. Det skulle kunna ske på olika sätt, t.ex. i form av nationella konferenser inom området.

Regeringen bör vidare i kommande regleringsbrev till Socialstyrelsen m.fl. säkerställa att de får ansvar för att utveckla och hålla samman representanter för kultur i vården på nationell och nordisk basis och medverka till att informera om och sprida nya resultat.

Stockholm den 31 oktober 2006

Kerstin Lundgren (c)

Solveig Ternström (c)